

Nataša Jeras
Osnovna šola Šmartno
pod Šmarno goro

Pouk, ki navduši

Hočem znati več – interesna dejavnost za nadarjene in druge učence

Povzetek: V devetletki je posebna pozornost namenjena nadarjenim učencem. V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju jim zagotavljamo dodatna znanja v obliki notranje diferenciacije pri dodatnem pouku, seveda pa lahko obiskujejo tudi različne zunajšolske dejavnosti. Pred tremi leti sem se odločila za vodenje interesne dejavnosti Hočem znati več, ki je namenjena nadarjenim učencem in tudi drugim, ki hočejo znati več. Pri interesni dejavnosti pokrivamo različna področja: pripravljamo se na različna tekmovanja, razvijamo ustvarjalnost, sodelujemo med seboj, naše sodelovanje pa se nadaljuje doma s pomočjo postavljene spletne strani. **Ključne besede:** nadarjeni, interesna dejavnost. **I Want To Know More - Extracurricular Activities for Gifted and Other Pupils. Abstract:** In the nine-year primary school, particular attention is dedicated to gifted pupils. In the second educational period we provide them additional knowledge in the form of internal differentiation with the help of additional classes, although they can of course also attend various extracurricular activities. Three years ago, I decided to conduct an extra-curricular activity »I want to know more«, which is designed for talented pupils but also for others who want to know more. With extracurricular activities we cover different areas: we prepare for various competitions, we develop creativity and collaborate with each other. Our cooperation continues at home with the help of a newly designed website. **Keywords:** gifted pupils, extracurricular activity

Uvod

V devetletki je posebna skrb namenjena nadarjenim učencem, to je učencem, ki dosegajo visoke dosežke na enem ali več področjih. Ta področja so intelektualno, ustvarjalno, specifično akademsko, vodstveno ali umetniško. Delo z nadarjenimi se začne že v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju v obliki notranje diferenciacije. V drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju se nadaljujejo postopki za odkrivanje nadarjenih. Po evidentiranju sledi identifikacija nadarjenih in nato še seznanitev staršev in pridobivanje njihovih mnenj. Pri delu z nadarjenimi širimo in poglobljamo temeljno znanje, omogočamo jim hitrejšo napredovanje v procesu učenja, spodbujamo razvoj njihove ustvarjalnosti, uporabljamo višje oblike učenja, npr. sodelovalno učenje, upoštevamo njihovo individualnost. Spodbujamo jih k samostojnosti in odgovornosti.

Spremljamo njihov napredek, svetovalna služba pa vodi dokumentacijo o nadarjenih učencih in jo hrani v šolskem arhivu.

Nastanek interesne dejavnosti

Učenci za učenje različno motivirani. V našem šolstvu namenjamo veliko časa temu, da motiviramo učence za učenje, pomagamo učno šibkejšim, včasih pa ob tem pozabljamo na učence, ki so že sami motivirani za učenje, ki želijo znati več. Že v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju poteka evidentiranje nadarjenih učencev, v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju pa nadaljujemo te postopke. Za učence, ki so identificirani kot nadarjeni, pripravimo individualni program, v katerem predvidimo dejavnosti, s katerimi bomo spodbujali njihova močna področja. S pomočjo notranje diferenciacije jim že pri pouku in

pri urah dodatnega pouka omogočamo, da delajo zahtevnejše naloge. Pogosto so ti učenci vključeni v različne zunajšolske dejavnosti. Učencem sem želela ponuditi še bolj pestro izbiro dodatnih vsebin in spremljati njihov napredek. Odločila sem se, da za interesno dejavnost Hočem znati več, ki je namenjena nadarjenim učencem in tudi drugim, ki želijo znati več. Prvič smo z interesno dejavnostjo začeli pred tremi leti. Namenjena je učencem četrtnih in petih razredov. Učenci se za sodelovanje v interesni dejavnosti odločajo prostovoljno. Kmalu se je pokazalo, da je učencev, ki se želijo naučiti več, veliko, zato smo jih morali razdeliti v dve skupini, posebej četrti in posebej peti razred.

Kaj ponuja interesna dejavnost *Hočem znati več*

Interesna dejavnost je razdeljena na posamezne sklope. Vsak sklop izvajamo približno mesec dni.

Večina sklopov je vezana na pripravo na posamezna tekmovanja (matematična, literarna), drugi pa ponujajo vsebine, ki razvijajo druga, predvsem ustvarjalna področja. Ugotavljam, da je največ zanimanja vsako leto za slikanje na svilo in izdelavo svojega filmčka oz. izdelavo spletne strani. V letošnjem letu bomo izdelavo spletne strani v petem razredu povezali z družboslovnim področjem (Moj domači kraj). Na novo bosta dodana tudi naravoslovni in tehnični sklop. Menim, da je prav, da se učenci sami odločajo, katere vsebine bodo obiskovali, zato imajo že na začetku leta možnost, da se prijavijo na interesno dejavnost za vse šolsko leto ali pa se prijavijo samo na posamezne sklope. Približno polovica vseh prijavljenih obiskuje krožek vse leto, ostali pa izpustijo nekatere sklope, ki jih ne zanimajo.

Letni načrt dejavnosti

Mesec	Vsebina	Dejavnosti
September	Logika	Rešujejo naloge iz logike (individualno ali v skupini).
Oktober	Hitro računanje Bober	Urijo se v hitrem računanju na spletni aplikaciji Lefo. Urijo se v računalniškem razmišljanju in računalniški pismenosti na portalu Bober.
November	Cankarjevo priznanje	Samostojno preberejo knjigo. Poustvarjajo (individualno ali v dvojicah).
December	Hitro računanje	Urijo se v hitrem računanju na spletni aplikaciji Lefo.
Januar	Hitro računanje	Urijo se v hitrem računanju na spletni aplikaciji Lefo.
	Slikanje na svilo	Poslikajo rute v tehniki s soljo in tehniki z vrvicami. Poslikajo silhueto v konturni tehniki.
Februar	Delamo poskuse	Načrtujejo poskus. Pripravijo vse potrebno za izvedbo poskusa (priprava materiala in natančnih navodil). Izvajajo poskuse, ki so jih pripravili sošolci. Vrednotijo poskuse, ki so jih pripravili sošolci.
Marec	Matematični izziv	Rešujejo matematične naloge iz preteklih obdobij (individualno ali v skupini).
April	Igrajmo se gledališče	Ogledajo si predstave v Pionirskem domu, v katerih nastopajo Učenci. Skupaj izdelamo dramsko besedilo na določeno temo.
	Izdelek iz lesa ali kartona	Načrtujejo izdelek, izdelajo skico in načrt. Izdelajo izdelek po svojih zamislih.
Maj	Izdelajmo svoj film ali spletno stran	Izdelajo filmček v programu Movie Maker. Oblikujejo svojo spletno stran na temo Moj domači kraj.

Srečujemo se enkrat tedensko po eno šolsko uro. Seveda pa se s tem naše učenje ne neha. Namen naših srečanj je navdušiti učence za določene aktivnosti, sami pa lahko glede na svoje sposobnosti in interese nadaljujejo učenje tudi doma. V ta namen sem oblikovala spletno stran <http://hocemznativec.weebly.com/index.html>, ki učence opozarja na dodatne aktivnosti. Na njej najdejo povezave do različnih zanimivih vsebin, na njej tudi zbiramo posamezne izdelke učencev in jih delimo z drugimi. Moj cilj je, da pri interesni dejavnosti zasledujemo čim višje taksonomske stopnje, torej poskušamo čim večkrat pridobljeno znanje in izkušnje uporabiti za samostojno ustvarjanje.

Slika 1: Naslovnica spletne strani

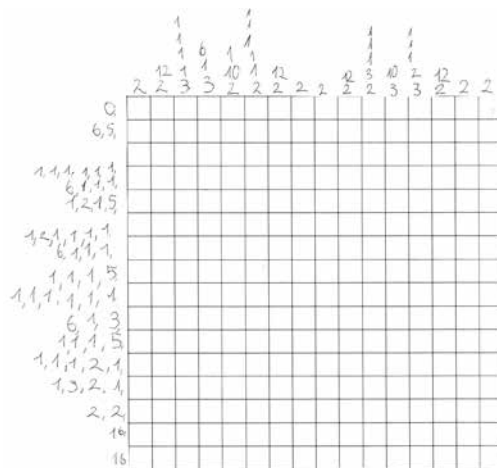
Vsebina posameznih sklopov

Logika

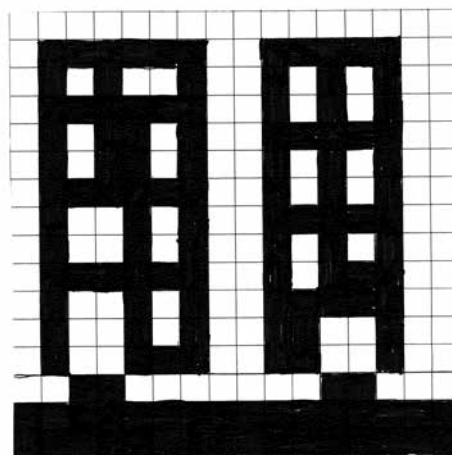
Septembra se pripravljamo na tekmovanje iz logike, zato se pri urah interesne dejavnosti učimo reševati različne vrste logičnih nalog. Rešujejo jih individualno ali v skupinah. Učenci drug drugemu predstavljajo svoje strategije reševanja. Nekateri se zadovoljijo z reševanjem takih nalog, drugi pa želijo več, zato se lahko preizkusijo tudi v izdelavi podobnih nalog.

Na eni od takih ur smo se naučili reševati gobeline. Učenci so jih z navdušenjem reševali, nekateri med njimi pa so jih izdelali tudi sami. Objavila sem jih na spletni strani, da so jih lahko rešili tudi drugi učenci, če so želeli.

Slika 2: Gobelina – izdelek učenca

Slika 3: Rešitev gobelina

Seveda pa sem učencem na spletno stran dodala tudi različne povezave, da so se lahko z nalogami iz logike spopadali tudi doma.

Hitro računanje, Bobrček

Oktobra se pripravljamo na tekmovanje v hitrem računanju in na tekmovanje Bobrček. Na obe tekmovanji se pripravljamo v računalniški učilnici s pomočjo spletnih aplikacij. Pri urah interesne dejavnosti se seznanimo z vpisom v aplikacije in načinom reševanja, učenci pa se lahko prek povezav, ki jih najdejo na spletni strani, pripravljajo tudi doma. Namen tega sklopa je urjenje računanja na pamet in razvoj digitalne pismenosti. Pristop je zelo individualen. Obe aplikaciji omogočata, da učenci napredujejo s svojim tempom. Ko dosežejo stopnjo, ki presega njihovo matematično znanje, jim pomagam, da usvojijo nove strategije in lahko

napredujejo. V aplikaciji Lefo se njihov napredek sproti beleži. Tako lahko učenci sami ves čas spremljajo svoj napredek. Pri Bobrčku pa po vsaki rešeni nalogi dobijo povratne informacije, kar prav tako omogoča sprotno spremljanje napredka. V-prejšnjem šolskem letu smo dosegli lep uspeh na obeh tekmovanjih, saj se je četrtošolcu uspelo uvrstiti na državno tekmovanje v Bobrčku (kategorija 4.–6. razred), petošolcu pa na državno tekmovanje v živo v hitrem računanju, na katerega se uvrsti le 16 najboljših v državi. Obe tekmovanji sta mednarodni. V letošnjem letu je učenec iz petega razreda dosegel zlato priznanje na državnem tekmovanju Bobrček (kategorija 4.–6. razred).

Slika 4: Aplikacija Hitro računanje

Slika 5: Aplikacija Bobrček

Cankarjevo priznanje

Vsako leto se pripravljamo tudi na tekmovanje za Cankarjevo priznanje. Del priprav opravimo v okviru pouka in dodatnega pouka, pri interesni dejavnosti pa se pripravi posvetimo bolj intenzivno in poglobljeno. Predvsem se posvečamo poustvarjanju. Na podlagi priporočil, ki jih pripravijo na Zavodu RS za šolstvo, pripravim naloge, ki učence

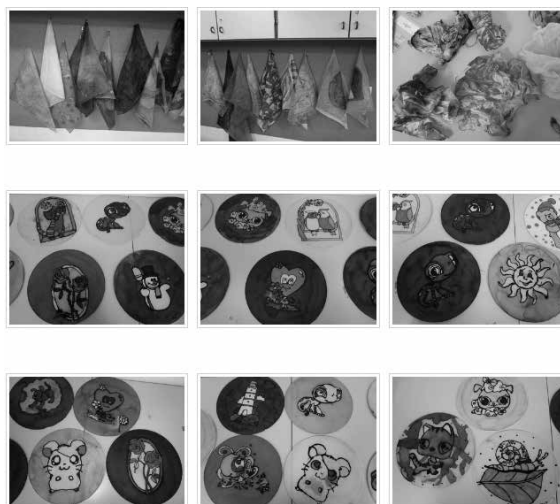
spodbujajo k razmišljanju o prebranem delu in ustvarjanju. Pripravljene naloge delim z drugimi mentorji (<http://www.zrss.si/?rub=8531>). Učence spodbujam, da delo, ki ga začnejo v šoli, nadaljujejo doma. Nekatere izdelke objavimo, da so na voljo tudi drugim učencem. Ta sklop je navadno najmanj obiskan, vendar pa učenci, ki jih zanima tovrstno ustvarjanje, sodelujejo zelo intenzivno.

Slikanje na svilo

Vsako leto je najbolj obiskan sklop, ko slikamo na svilo. Učenci imajo zelo radi novosti, radi ustvarjajo. Pri interesni dejavnosti spoznamo nekaj osnovnih tehnik slikanja na svilo. Učenci vse izdelke odnesejo domov, fotografije izdelkov pa objavimo na spletni strani, da učenci lahko občudujejo tudi izdelke svojih sošolcev.

Prvo leto se učenci spoznajo z novimi tehnikami in slikajo enake izdelke, drugo leto pa se glede na svoje interese in sposobnosti učenci sami odločajo, kaj bodo izdelali. Z vsakim učencem se pogovorim o njegovih željah in mu po potrebi pomagam pri izvedbi. Po končanem sklopu pripravimo razstavo izdelkov.

Slika 6: Slikanje na svilo

Delamo poskuse

Pri tej delavnici učenci samostojno s pomočjo literature in mentorja načrtujejo eksperiment. Izberejo, kaj želijo preizkusiti, pripravijo ustrezne pripomočke in material ter izdelajo natančna navodila. Poskus izvedejo in zapišejo ugotovitve. Poskus pripravijo tako, da ga lahko izvajajo tudi ostali učenci. Na koncu pregledamo in primerjamo ugotovitve.

Slika 7: Poskusi

Matematični izziv

Marca se spet posvetimo različnim matematičnim izzivom. Na skupnih urah se pripravljamo na tekmovanje za Vegovo priznanje. Rešujemo naloge, ki so bile na tekmovanjih v preteklih letih. Učenci delno naloge rešujejo samostojno, večji del časa pa namenjamo temu, da drug drugemu predstavljajo različne strategije reševanja. Pri reševanju nalog učenci sodelujejo. Moja vloga pri teh urah je predvsem v posredovanju informacij o pravih rezultatih. V skupinah poskušajo tudi sestavljati podobne naloge, sošolci jih rešujejo in tudi vrednotijo.

Igrajmo se gledališče

Aprila se podamo v svet gledališča. V okviru interesne dejavnosti si ogledamo nekaj kratkih predstav učencev v okviru festivala gledaliških sanj v Pionirskem domu. Pred ogledom se pogovorimo z učenci, na kaj vse naj bodo pozorni pri ogledu predstave. Po ogledu vrednotimo, analiziramo besedila, ocenimo kostume, sceno. Namen teh ur interesne dejavnosti ni učenje dramatizacije, pač pa poglobljanje v to, kako napisati scenarij, določiti kostume, predvideti sceno.

V naslednji uri se lotimo pisanja svojega dramskega besedila. Določimo temo, izberemo vloge, zbiramo zamisli, učenci pišejo osnutke. Četrtošolce je navdušil ogled učne ure v Slovenskem šolskem muzeju, zato je nastala dramatizacija Šola nekoč, ki smo jo z mojim razredom predstavili tudi na končni prireditvi za starše. S petošolci smo pripravili vezno besedilo za zaključni nastop drugega triletja. Zamislili smo si, da bo prireditev povezovala Pika Nogavička. Besedilo smo pripravili glede na vsebino točk posameznega razreda. Tudi to besedilo smo potem uporabili na zaključni prireditvi.

Vsa ustvarjena besedila smo objavili na spletni strani, da so bila dostopna vsem učencem in učiteljem, ki so jih potrebovali.

Učenci, ki ugotovijo, da jim je tovrstno ustvarjanje blizu, se v višjih razredih lahko odločijo za izbirni predmet gledališki klub.

Izdelajmo svoj film ali svojo spletno stran

Ta sklop učenci zelo težko pričakujejo. Željni so novega znanja in pri usvajanju novih spretnosti in znanj zelo hitro napredujejo. S četrtošolci se maja naučimo izdelati svoj filmček v programu Movie Maker. Naučimo se sestaviti posnetke in fotografije, vstaviti prehode, dodati zvok, izdelati naslovno in zadnjo stran. Učenci napredujejo s svojo hitrostjo, učijo se tudi en od drugega. Ker so učenci izdelovali filme, v katerih so predstavljali sebe, smo se odločili, da jih ne objavimo na spletni strani. Letos bomo za izdelovanje filmčkov izbrali temo, ki ne bo osebna in jih bomo lahko objavili na spletni strani.

S petošolci smo se lani preizkusili v izdelovanju preproste spletne strani s pomočjo brezplačne spletne aplikacije Weebly. Izbirali so si najrazličnejše teme, povezave smo dodali na našo skupno spletno stran. Učencem sem dala osnovna navodila, nato pa so raziskovali sami.

Izdelajmo svoj izdelek iz lesa ali kartona

Pri naravoslovju in tehniki v četrtem in petem razredu izdelamo nekaj izdelkov iz kartona ali lesa. Nekateri učenci imajo tovrstno ustvarjanje zelo radi. Pri pouku delamo po že pripravljenih načrtih, pri interesni dejavnosti pa si učenci sami zamislijo svoj izdelek, načrtujejo, katere materiale bodo uporabili, izdelajo načrt izdelka in na koncu tudi izdelek. Tu lahko pokažejo vso svojo ustvarjalnost in iznajdljivost.

Slika 8: Izdelek

Za konec

Pri izvajanju interesne dejavnosti Hočem znati več se vedno znova potrjuje dejstvo, da so učenci radovedni, željni znanja in novih izzivov. Prav je, da spodbujamo njihovo zavzetost in jo usmerjamo. Pri interesni dejavnosti smo veliko manj omejeni kot pri pouku, zato se lahko bolj prilagodimo željam in osebemu napredku posameznika. Nadarjeni učenci lahko še bolj razvijajo svoje zmožnosti.

Pomembno pri delu z učenci se mi zdi tudi to, da se po koncu skupne ure interesne dejavnosti delo ne konča, ampak je še začetek nekega procesa, ki se nadaljuje doma. ■

Vir

1. Žagar, D. idr. (1999). Odkrivanje in delo z nadarjenimi učenci v osnovni šoli. Ljubljana. Zavod RS za šolstvo. Pridobljeno 25. 1. 2014 s http://www.zrss.si/pdf/210911135740_ssd_nadarjeni20koncepto%C5%A1.pdf.

PRVA HIŠA

Kaj je naša prva hiša? Mamin trebušček? Naše telo? Vesolje? Z ritmičnimi igrami smo s svojimi telesi spreminjali prostor, potem pa iz popotniških palic in ogrinjal naredili preprosto prebivališče in v njem poslušali pravljico o nenavadnem bivališču, zelo primernem za poslušanje pravljic. Delavnica je bila izvedena 15. 4. 2011 v Hiši arhitekture v Ljubljani pod vodstvom arhitekta Ire Zorka.

ALI JE KAJ TRDEN MOST?

Po predstavitvi mostov skozi zgodovino, materiale in oblike smo gradili mostove iz različnih materialov. Preizkušali in ugotavljali smo, zakaj je en most trdnjši kot drugi. Delavnica je bila izvedena 22. 10. 2010 v Hiši arhitekture v Ljubljani pod vodstvom arhitektov Kaje Lipnik Vehovar in Arneta Vehovarja.

